

Til

Familie- og kulturkomiteen

Oslo, 22. april 2021

Stortinget

Norsk Fosterhjemsforenings innspill til Prop.133 L (2020-2021) – lov om barnevern

Norsk Fosterhjemsforening er en medlemsbasert bruker- og interesseorganisasjon på barnevernfeltet og representerer 3400 fosterfamilier.

Foreningen anser det positivt at loven fremhever det grunnleggende hensynet om barnets beste i en ny overordnet bestemmelse, samt innføring av et eget kapittel om fosterhjem som bidrar til å anerkjenne og synliggjøre fosterhjems betydning i noe større grad.

Må styrke fosterbarns rettssikkerhet

Ny lov skal sikre bedre rettssikkerhet for barn i barnevernet, men rettssikkerhet for barn i fosterhjem blir ikke ivare tatt nok i ny lov, og må utbygges. Vi peker på den fundamentale rolle fosterhjemsomsorg utgjør i barnevernet: at 83 % av barn som flytter ut av foreldrehjemmet, lever sine liv i fosterhjem. Det er i hovedsak i fosterhjemmet de mottar omsorg og beskyttelse, men omsorgen de har krav på hviler på et sårbart og lite rettssikkert fundament; en oppsigelig privatrettslig fosterhjemsavtale, uten at barnet har rettskrav på ytelser som skal ivareta barnets behov og stabilitet i fosterhjemmet.

Fosterhjems plasseringer er ulike -noen er kortvarige, andre mer langvarige. En stor andel barn i fosterhjem vokser opp i fosterhjemmet. Det er der de har sin familietilknytning. Mange barn har en slik tilknytning til fosterfamilien med krav på vern iht EMK art 8. Vi peker på forpliktelsen norske myndigheter har, etter barnekonvensjonen og EMK, til å utforme regler som ivaretar hensynet til barnets beste og retten til familieliv.

Vi ber om følgende endringer:

Barn under barnevernets omsorg må ikke flyttes ut av fosterhjemmet gjennom vedtak av barnevernet uten at vedtaket overprøves. § 9-8 og 5-5.

For barnet kan det være en inngripende avgjørelse å bli flyttet ut av fosterhjemmet. Spørsmålet om barn skal flytte fra fosterhjemmet avgjøres som hovedregel kun av barneverntjenesten med mindre vedtaket påklages. Dette i motsetning til saker om tilbakeføring hvor saken skal opp for nemnda til avgjørelse. Derfor ber vi om at fosterforeldre gis partsrettigheter i forbindelse med vedtak om flytting etter 5-5.

Det er ikke tilstrekkelig å lovfeste at fosterforeldre har en uttalelsesrett og at de *kan* ha en klagerett. Det er fosterforeldre som er nærmest til å påklage en slik avgjørelse. I dag har de en høyst usikker klageadgang hvor de, om klagerett innvilges, kommer sent inn i saken. En uttalerett for fosterforeldre betyr at de uttaler seg kun til saksbehandler. Som følge av at de ikke anses å ha partsrettigheter før vedtak treffes – har de ikke rett til innsyn i dokumenter barnevernet sitter med tilknyttet flyttesaken og kan ikke korrigere faktum. Vedtak fattes, og flytting av barnet kan skje og skaden er dermed oppstått før fylkesnemnda har behandlet begjæring om å få klagerett på vedtaket. I en del saker er det samarbeidsvansker med barneverntjenesten som skaper utrygghet, hvilket gjør partsrettigheter viktig.

Ad samvær: Fosterforeldre bør ha uttalerett ved samvær som er forankret i loven, i det de spiller en viktig rolle her, og samvær påvirker livet i fosterfamilien.

§ 9-8 endres til å lyde slik:

Fosterforeldre har partsrettigheter i forbindelse med vedtak om flytting etter 5-5.

Fosterforeldre har rett til å uttale seg før et vedtak om omsorgsovertagelse oppheves etter 5-7.

Fosterforeldre har rett til å uttale seg i anledning fastsetting og endring av samvær iht 7-4- -7-6.

Kommentar: Det er i dag ingen beskyttelse av at barn i fosterhjem flyttes akutt ut fra fosterhjemmet, dette bør på plass.

Kap. 9 i lovutkastet må bygges ut slik at det gir konkrete rettigheter for fosterbarnet.

Vi ber om at kapittel 9 utbygges vesentlig og at regjeringen kommer tilbake med forslag som ivaretar en rettighetsbasert fosterhjemsomsorg med tydelige rettigheter for både barn og fosterhjem.

Vi foreslår følgende tilføyelse til § 9-2 som nytt siste avsnitt:

Barnevernet skal ivareta at barn som bor i fosterhjem får trygge og stabile fosterhjem med rettigheter som sikrer omsorgsoppgaven, og sikrer at barnet får de tiltak som fosterhjemmet trenger for å sikre omsorg til barnets beste.

Kommentar:

Ytelser som avlastning, veiledning og frikjøp og andre tiltak til barnet er ofte avgjørende ytelser/ tiltak til barnets omsorg. Grunnen til at mange barn må flytte ut av fosterhjemmet i en utilsiktet flytting, er ofte at fosterhjemmet sier opp avtalen i det de ikke har fått den hjelpen barnet behøver. I dag avtales dette som ledd i en privatrettslig avtale der det er opp til barneverntjenesten og kommunens økonomi hva som settes inn av tiltak. Dette forsterkes

av barnevernreformen hvor den statlige refusjonsordningen avvikles, og kommunene får eneansvar for finansering av forsterkning i kommunale fosterhjem.

15-8 fosterhjem tilknyttet private aktører

Vi ber om at forbudet strykes. Barneverntjenestene må kunne kjøpe fosterhjem fra private aktører fordi mange barn i dag står i kø for å få fosterhjem, og det kan være vanskelig å finne egnede hjem.

Ettervern

Ettervern må gis et rettighetsfestet innhold. I dag er det opp til den enkelte kommune og saksbehandler hva innholdet i vernet skal være. Tønsberg barnevernstjeneste har sendt ut brev med varsel om at i fosterhjem med ungdom, som er 18 år og får lærlingelønn, der skal ungdommen selv betale for seg hjemme og fosterhjemmet mister sin utgiftsdekning.

Slik kan det ikke være og illustrer at rett til ettervern må ha et rettighetsbasert innhold.

Tilføyelse til § 15-2 Medvirkning på tjenestenivå i kommunen

Vi ber om at det tilføyes en regel som et nytt siste ledd i § 15-2 som angir tydelige krav til medvirkning på tjenestenivå/ systemnivå i kommunen hvor barn, foreldre og fosterforeldre, samt ansatte skal medvirke for å vurdere risikoområder og å utvikle kvaliteten i barneverntjenesten.

Med vennlig hilsen

Norsk Fosterhjemsforening

Tone Granaas
Generalsekretær

Marianne Oftedal
Fagansvarlig